

PARTICIPATIERAAD HAARLEM

Aan het college van Burgemeester en Wethouders van Haarlem
cc. commissie leden Samenleving

Datum 7 september 2017
Ons kenmerk 2017/11
Contactpersoon S.K. Augustin
Doorkiesnummer 023-511 5273
E-mail augustsk@haarlem.nl
Kopie aan Dhr. F van Hattem/Dhr. N. van Esterik
Onderwerp Ongevraagd advies Toegankelijke Stad

Geacht college,

Voor 2017 heeft de participatieraad “Haarlem: Toegang voor Iedereen” als thema gekozen. De ratificatie van het VN-verdrag voor mensen met een handicap en de toepassing daarvan op de lokale situatie in Haarlem waren hiervoor de aanleiding. Wij zijn verheugd te constateren dat toegankelijkheid zeer in de aandacht staat van de gemeente Haarlem en dat er diverse moties over dit onderwerp gepasseerd zijn.

In mei 2016 heeft de Participatieraad een advies uitgebracht over toegankelijkheid. Doel van dat advies was om de gemeente, mede met het oog op Haarlem 2040, uit te dagen de ambitie; ‘Haarlem: toegang voor iedereen’ waar te maken, binnen een uitdagend en toch realistisch haalbaar kader. Dat doel staat nog steeds.

Toegankelijkheid als centraal thema voor de gemeente Haarlem in 2018 juichen wij toe. Wij gaan graag met de gemeente in gesprek om de door ons opgebouwde kennis en ervaring te delen. Dat zou bijvoorbeeld kunnen als partner in een nog te organiseren bijeenkomst over toegankelijkheid.

De Participatieraad geeft met bijgaand advies die zaken aan die volgens de Participatieraad van cruciaal belang zijn om een op de korte én lange termijn succesvol beleid op het gebied van fysieke, mentale en sociale toegankelijkheid op te stellen en uit te voeren.

In de bijlage vindt u ons advies.

Met vriendelijke groet,

Ruth Nelemaat
Voorzitter Participatieraad Haarlem

Ambitie:

In het kader van ‘Haarlem: Toegang voor Iedereen’, richten we de samenleving zo in dat iedereen in de omgeving er kan wonen, werken, boodschappen doen en zijn of haar vrije tijd kan besteden. Toegankelijkheid is een kans voor Haarlem.

De hele Haarlemse samenleving heeft voordeel bij Haarlem: Toegang voor Iedereen. Een toegankelijke gemeente geeft een extra kwaliteitsimpuls aan bijvoorbeeld ‘Haarlem, beste winkelstad van Nederland’. ‘Haarlem: Access for All’ en zal meer toeristen trekken, ook in het hogere segment. Ouders met jonge kinderen kunnen met hun kinderwagen overal komen. Oudere Haarlemmers kunnen tot op hoge leeftijd zelfstandig blijven wonen en in hun eigen behoeften voorzien. De druk op aanvullende voorzieningen zoals bijvoorbeeld doelgroepenvervoer zal minder zijn omdat de basisinfrastructuur/OV toegankelijk is voor iedereen. En natuurlijk zorgt een toegankelijke en inclusieve Haarlemse samenleving ervoor dat kwetsbare Haarlemmers in de gemeente beter regie over hun eigen leven kunnen voeren. Wanneer toegankelijkheid ingevoerd wordt binnen stevige beleidskaders die voor een lange tijd vastgesteld zijn, breed gedragen worden en ambitieus én realistisch zijn, dan zijn de kosten zeker proportioneel ten opzichte van de baten voor de Haarlemse samenleving.

VN-verdrag over de rechten van mensen met een handicap:

In het Verdrag van de Verenigde Naties (VN) over de rechten van mensen met een beperking staat volledige participatie en inclusie centraal. In april 2016 heeft de Eerste Kamer het Verdrag geratificeerd. De Participatieraad vindt het van groot belang dat de gemeente Haarlem invulling geeft aan de ratificatie van dit verdrag. Haarlem is een gemeente voor alle Haarlemmers, en het VN-Verdrag voor de rechten van mensen met een beperking geeft een wettelijke basis om serieus aan de slag te gaan met het toegankelijk maken van de Haarlemse samenleving.

Advies Participatieraad**1. Besteed naast fysieke toegankelijkheid ook aandacht aan mentale en sociale toegankelijkheid**

Naast fysieke toegankelijkheid is het minstens zo belangrijk aandacht te besteden aan mentale en sociale toegankelijkheid. Mentale toegankelijkheid (bejegening) gaat om hoe de omgeving met mensen met een beperking omgaat. Het houdt in dat bijvoorbeeld peuterspeelzalen, verenigingen en sportclubs zich open stellen voor mensen met een verstandelijke beperkingen. Ook betekent het sociaal en respectvol omgaan met mensen met een beperking: de buschauffeur die even wacht met wegrijden tot iemand die moeilijk loopt ook zit, de ober die aan iemand met Down syndroom zelf vraagt wat hij wil eten en niet aan zijn begeleider. Het gaat om geduld, begrip, respectvolle bejegening, maar eigenlijk ook om normale omgangsvormen. In de communicatie is het verder van belang dat het taalgebruik eenvoudig (niet kinderlijk!) wordt gehouden en dat waar mogelijk gebruik wordt gemaakt van pictogrammen en illustraties. Mentale toegankelijkheid geeft mensen met een beperking onder andere dementie het gevoel dat er rekening met hen wordt gehouden, dat ze geaccepteerd worden.

2. Formuleer een realistische én uitdagende ambitie

De gemeente Haarlem ontwikkelt de ambitie om onder andere woningen, OV, openbare ruimte en openbare gebouwen voor al haar inwoners en bezoekers optimaal in te richten. BTBV: Bereikbaar, Toegankelijk, Bruikbaar en Veilig.

De gemeente wil daarvoor einddoelen en richtlijnen vastleggen, gericht op de fysieke, mentale en sociale toegankelijkheid. Met behulp van dit kader worden aan zowel de verschillende gemeentelijke afdelingen, als aan organisaties, instellingen, bedrijven en

bewoners handvatten aangereikt om de gestelde doelen consequent en planmatig te realiseren en waar mogelijk een meerwaarde te creëren.

De ambitie van de gemeente Haarlem gaat uit van een perspectief op langere termijn, waarvoor richtinggevend doelstellingen worden gesteld. Het streefjaar daarvoor is 2040. Alles wat eerder wordt gerealiseerd is winst!

Voorbeelden voor doelen die de gemeente Haarlem zou kunnen omarmen zijn:

- Er zijn minstens drie volledig levensloopbestendige wijken gerealiseerd waar mensen hun hele leven kunnen blijven wonen.
- Bestaande bouw/openbare ruimte/infrastructuur is getoetst op levensloopbestendigheid/ BTBV/ duurzaamheid en waar nodig en mogelijk aangepast. Mensen willen immers ook graag komen bij en gebruik maken van de centrumvoorzieningen. Ook dat maakt onderdeel uit van levensloopbestendigheid.
- Alle nieuwbouwprojecten worden getoetst en levensloopbestendig uitgevoerd.

3. **Zorg voor betrokkenheid bij alle partijen**

Voor een brede gedragenheid en het beste resultaat is het van groot belang om alle partijen te betrekken. Haarlem: Toegang voor Iedereen moet een krachtenbundeling zijn van gemeente, belangenbehartigers, woningbouw, werkgevers, MKB, welzijn, onderwijs, recreatie, ontwerpers, OV, bewoners en inhoudelijke experts.

4. **Zorg voor een effectieve aansturing**

Voor een effectieve aansturing van een dergelijk langdurig en breed programma moet er één verantwoordelijk wethouder komen, die liefst ook economische zaken in zijn/haar portefeuille heeft. Een 'zware', direct aan de wethouder gekoppelde coördinerend ambtenaar met gedelegeerde bevoegdheden zorgt er voor dat binnen het ambtelijk apparaat de lijnen van het beleid gevolgd en uitgevoerd worden.

5. **Faciliteer belangenbehartiging vanuit de primaire doelgroep**

Belangenbehartiging vanuit de primaire doelgroep van mensen met een handicap of een beperking is essentieel om het proces, de evaluatie en de continuïteit in de gaten te houden en te beschermen. De gemeente maakt het mogelijk dat belangenbehartiging vanuit de primaire doelgroepen in Haarlem gefaciliteerd wordt.

Uiteraard kan een orgaan als de Participatieraad het beleid van advies voorzien en (mede) hierover adviseren; de Participatieraad is echter als onafhankelijk adviseur benoemd en niet als belangenbehartiger.

6. **Begin met een beleidsplan en maak op basis daarvan een uitvoeringsplan**

Toegankelijkheid is een breed thema dat integraal opgepakt moet worden om effectief te zijn. De inclusieve samenleving komt het snelst tot stand wanneer initiatieven getoetst kunnen worden aan een overkoepelend kader en passen in de lange termijn ambitie. Losse plannen, die op de korte termijn effectief lijken, dragen dan bij aan het uiteindelijke doel: Haarlem: toegang voor Iedereen.

Voor verdere toelichting verwijst de Participatieraad naar het advies van mei 2016. Uiteraard is de Participatieraad van harte bereid om haar kennis en ervaring op het gebied van toegankelijkheid verder uit te werken, in combinatie met de bij de gemeente aanwezige kennis en ervaring.